

עין משפט‏
גור מצוה

ס:

לַעוֹלָם יכנס אדם בבי טוב. מדקדק ר"ת מדמקדים כניסה ליציאה דזנכנס מעיר אחרת איירי מדיליף גריש

פסחים (דף ד. וסס.)⁽¹⁾ מאצברהס דמלפרא סגי לזרוז מלות דכתיב וישכם אברהם בצקר ודלמא משום כי טוב הוא דלא השכים אלא ודאי מצינו לא שייך למימר שילא צבי

טוב שמכיר המוקשים והפחמים

ואע"ג דהכא מיייתי קרא ואתם לא תלכו איש מפתח ביתו עד צקר משמע דמציתו נמי מיירי יש לומר דכיון דהוא סכנתא חשיב כמו לעיר אחרת וצפ"ק דתענית (דף י:) מיייתי קרא דהצקר אור ור"י אומר דאין לדקדק צוה דלזרמיה דגמרא צהכי

צפרק צמה מדליקין (שגת דף לד:) צין השמשות כהפך עין זה נכנס זה יולא וצפרק עושין פסין (שירויצן דף כא.) נמי אחרנין לכל אדם מטפס ועולה מטפס ויורד והא דיליף מישכס אברהם צנקר שפיר יליף דמשום כי טוב לא היה לרייך לאחר כיון דלאו לדבר מלואי דשלומי מלואי אין מוקיין':

שמל"א
המות מפקיד שם בל"י.
* לא גרסינן

שנאמר למכמש יפקיד כליו דגבי עשרה מסעות של סנחריב כתיב האי

קרא (בישעיה י') צא על עית עזר צמגרון למכמש יפקיד כליו:

מהו דהצי"ע
עצמו בממון חבריו.

איבעיא ליה אי חייב לשלם כשהזיל עצמו מפני פקוח נפש:

דלא שביק דהו דאחלופי.
צמרייחו כתיב ויזילה של שעורים שלא

נטולה ע"מ לשלם עדשים ושל עדשים שלא לקחום ממי שזכה בה:

ת"ר דבר בעיר אל יכנס^ה אדם יחיד לבית הכנסת שמלאך המות מפקיד שם כליו וה"מ היבא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה ת"ר כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר וה"מ דלית בהו נקבה: יתיב רב אמי ורב אסי קמיה דר' יצחק נפחא מר א"ל לימא מר שמעתתא ומר א"ל לימא מר אגדתא פתח למימר אגדתא ולא שביק מר פתח למימר שמעתתא ולא שביק מר אמר להם אמשול לכם משל למה

הדבר דומה לאדם שיש לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקינה ילדה מלקטת לו לבנות זקינה מלקטת לו שחורות נמצא קרח מכאן ומכאן אמר להן אי הכי⁶ אימא לכו מלתא דשוויא לתרוייכו⁷ כי תצא אש ומצאה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המבעיר את הבערה אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי אני הציתי אש בציון שנאמר⁸ ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר⁹ ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא¹⁰ פתח הכתוב בנוקי ממנו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חציו: ¹⁰ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער ויביקעו שלשת אמר ר"נ טמון באש קמיבעיא ליה אי כר'⁷ יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי קא מיבעיא ליה אמר רבא גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבריו שלחו ליה ¹¹אסור להציל עצמו בממון חבריו אבל אתה מלך אתה ¹²[ומלך] ¹³פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים דפלשתים ¹⁴ וקא מיבעיא להו⁶ מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה ¹⁵חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלופי היינו דכתיב חד קרא ¹²ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים וכתיב חד קרא ¹³ותהי חלקת השדה מלאה שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב בתוך החלקה ויציילה אלא למ"ר לאחלופי מאי ויציילה דלא שבק להו לאחלופי בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

הכונס פרק ששי בבא קמא

כדי טוב.
צעוד חמה זורחת ילין צמלון ולא ימתינ עד שתמשך

ולצקר לא ישכים ללאת עד שיאיר.
כי טוב לישנא מעליא האור כי טוב כלומר טוב הוא ללאת צו וליכנס צו מפני המזיקין והליסטיין: **חרב**.

חרבו של מלאך המות: **אימס**.
אימת מות של מלאך ולא צגלוי

כל כך: **רחמא**.
דבר: **סכר כוי**.

סחם חלונות: **אס אמרנו כו'**.
בארצעה

אנשים מלורעים: **דליכא ספק נפשות**.

צמקוס שתגלה סס: **תא שמע**.

וסיפיה דקרא ועמה לכו ונפלה אל

מחנה ארס אס יחיונו נחיה וגו':

וה"מ דלוי צהו נקצה.
דהתם משום

נקצה הוא לעבדי: **דשוויא**
לפרוייכו.

אגדתא ושמעתתא צדצר אחד ושניסם

שוין צה שתתראו ותפסלו צה: **כי**

תלא מעצמה.
אנחנו גרמנו לו

שקלקלו והצטיח הקצ"ה לשלם כאילו

הוא הצעירה: **פתח הכסוב**
צנוקי.

שהזיק ממנו דכתיב כי תלא משמע

מעצמה שהדליק צתוך שלו והלכה

ודלקה צתוך של צמירו: **וסיים צנוקי**

גופו.
שקראו מצעיר צידים: **משום**

חליו.
מורק חץ שמוזק למרחוק

דליהו גופיה עציד הכא נמי איהו

גופיה עציד ונפקא מיניה לחייבו צד'

דצרים אס הווק צה אדם כדאמרין

צפ"צ (דף כג.). **אשר צשער**.
סנהדרין

זקני השער: **טמון צאש קמיצעיא**

לוי.
מעשה צא לפניו צמחנה ששרפו

אנשיו גדיש של ישראל וננרך לשאול

הלכה אס חייצין לשלם כלים הטמונים

צמוכו כר' יהודה או פטורין כרבנן:

גדישין דשעורין הוו.
אקרא סמין

דכתיב וטהי חלקת השדה מלאה

שעורין: **מלך פורץ**.
גדר שדה אחרים

לעשות לו דרך ולאולכוסין שלו דלמרי'

צצ"צ (דף ק:) דרך המלך אין לה

שיעור: **מלאה שעורים כו'**.
צצברי

הימים: **מלאה עדשים**.
צספר שמואל:

ויזיל.
שלא ישרפיה הואיל ואסור

להזיל את עצמו צממון צצירו:

^ה1

לו לבנות זקינה מלקטת לו לבנות זקינה מלקטת לו לישלם את הבערה שהבערתי אני הציתי אש בציון שנאמר⁸ ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר⁹ ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא¹⁰ פתח הכתוב בנוקי ממנו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חציו: ¹⁰ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער ויביקעו שלשת אמר ר"נ טמון באש קמיבעיא ליה אי כר'⁷ יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי דפשטו ליה רב הונא אמר גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבריו שלחו ליה ¹¹אסור להציל עצמו בממון חבריו אבל אתה מלך אתה ¹²[ומלך] ¹³פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים דפלשתים ¹⁴ וקא מיבעיא להו⁶ מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה ¹⁵חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלופי היינו דכתיב חד קרא ¹²ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים וכתיב חד קרא ¹³ותהי חלקת השדה מלאה שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב בתוך החלקה ויציילה אלא למ"ר לאחלופי מאי ויציילה דלא שבק להו לאחלופי בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

^ה1

לו לבנות זקינה מלקטת לו לבנות זקינה מלקטת לו לישלם את הבערה שהבערתי אני הציתי אש בציון שנאמר⁸ ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר⁹ ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא¹⁰ פתח הכתוב בנוקי ממנו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חציו: ¹⁰ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער ויביקעו שלשת אמר ר"נ טמון באש קמיבעיא ליה אי כר'⁷ יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי דפשטו ליה רב הונא אמר גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבריו שלחו ליה ¹¹אסור להציל עצמו בממון חבריו אבל אתה מלך אתה ¹²[ומלך] ¹³פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים דפלשתים ¹⁴ וקא מיבעיא להו⁶ מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה ¹⁵חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלופי היינו דכתיב חד קרא ¹²ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים וכתיב חד קרא ¹³ותהי חלקת השדה מלאה שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב בתוך החלקה ויציילה אלא למ"ר לאחלופי מאי ויציילה דלא שבק להו לאחלופי בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

^ה1

לו לבנות זקינה מלקטת לו לבנות זקינה מלקטת לו לישלם את הבערה שהבערתי אני הציתי אש בציון שנאמר⁸ ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר⁹ ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא¹⁰ פתח הכתוב בנוקי ממנו וסיים בנוקי גופו לומר לך אשו משום חציו: ¹⁰ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער ויביקעו שלשת אמר ר"נ טמון באש קמיבעיא ליה אי כר'⁷ יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי דפשטו ליה רב הונא אמר גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבריו שלחו ליה ¹¹אסור להציל עצמו בממון חבריו אבל אתה מלך אתה ¹²[ומלך] ¹³פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו ורבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים דפלשתים ¹⁴ וקא מיבעיא להו⁶ מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה ¹⁵חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלופי היינו דכתיב חד קרא ¹²ותהי שם חלקת השדה מלאה עדשים וכתיב חד קרא ¹³ותהי חלקת השדה מלאה שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב בתוך החלקה ויציילה אלא למ"ר לאחלופי מאי ויציילה דלא שבק להו לאחלופי בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

^ה1

מסורת הש"ס

(א) פסחים ב. (וע"ש)
מעניט י: (וע"ש),
ט (סנהדרין לג.), א לשיל
כב: (ד) [לקמן סא:],
ט (לקמן קח:), א ציצ ק:
סנהדרין כ: [וימות עו:],
י (נפמ"ש מוס' גיטין סח.
ד"ה וכתבי כו' דלע"פ
ההפסוק לא נכתב עדיין היו
יודעין יחא' ג"כ הכא ועי'
סנהדרין פג.), ח (דה"י א
יח.), ט (ד"ה שגאמר),
י [עי' מוספות פסחים ב.
ד"ה יכנס ומוספות יומא
כח. ד"ה אמר ומולין לא:
ד"ה מהכא],

הגהות הב"ח

(א) גבי דפלגמיה הווי וקא
מביעיא:

גליון הש"ס

גבי' רבא בעידן רתחא.
עין משנות רש"י סמון
קצ"ה שם מהו ליטול
גרישין וכו'. עי' סנהדרין
דף כ ע"צ תור"ה מלך:
תוב' ד"ה שבלאך וכו'
לא גריס'. עי' גנן המלך
שסוף משנות גינת ורדים
סח"מ וי"ד אות סה:

מוסף רש"י

לעולם יכנס בכי
טוב ויצא בכי טוב.
הוא לערך יכנס עבידת
לשלם מלך צעד החמה
וזמנת ולמחר ימתינ עד
לן החמה ואלא ווא טוב
הן שהאור טוב לו שאמר
כאור כי טוב, ומה היא
טובמה, מפני החיות ומפני
הנפטים (פסחים ב.) אי נמי
שלא יסול צבורות ונקעים
צשעיר, שלא יעילו עליו
עלילות מרגל אמה או
גנב (תשנית י'). דשוויא
לתרוייכו. שתתא מועלת
לשניכס, כמו (אסתר ב.)
אין שווה להנשים (סנהדרין
לס.). פתח הכתוב בנוקי
ממנו. דכתיב כי תלא
אש, דמשמע מעצמה,
וסיים בנוקי גופו.
דקרי ליה מצעיר (לעיר
כג.). אשור. השולח את
הצעירה, משום חציו.
חייבו הכמו, דליהו קעביד
דהוי מורק חץ (לעיר כב.).
גדלות
אחרים, לעשות לו דרך.
לשהי' ולכבדו (סנהדרין
כ.) לעשות לו דרך קצר
מצינו לפרדסו או לכרמו
(יבמות שו.) ולא יסיה ימין
ושמאל, וסכפרי צפרשת
המלך נפקא לן מקראי,
ונמאה צעירי ומדכנת
לנלמי רוס לנצו מלחמו
קדריס, גדלוה משל לחיו,
כדדרשנין נמי וסבסן הגדול
מלחמי (רש"י"ם ב"ב צט.).

גד א מיי' פ"ח מהלכות
חובל ומויק הלכה [א]
ב ג סמנ עשין עא חש"ע
ח"מ סימן שפח סעיף ב:
נה ב מיי' פ"ה מהל'
מלכים הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וילקחתם אגדת אוזב
וטבלתם בדם אשר בסף
והזעזעם אל הפשוקף
ואל שתי המזוזות מן
הדם אשר בסף ואתם
לא תצאו איש מפתח
ביתו עד בקר:
שמות יב כב
2. לך עמי בא בחדריך
וסגר דלתך בעדך חבי
במעט רגע עד יקבר
ועם: ישעיהו כו כ
3. מוחץ תפשל הרב
ומתקדרים אימה גם בחור
גם בתולה יונק עם איש
שיבה: דברים לב כה
4. בי קלה מות בחלונינו
בא בארמונותינו להכרית
עולל מחוץ בחורים
מרחבות: ירמיהו ט כ
5. ויהי רעב בארץ ויחד
אברהם מצרימה לגור שם
בי כבד הרעב בארץ:
בראשית יב י
6. אם אמןרנו נבוא העיר
והרעב בעיר ומתנו שם
ואם ישובנו מה ומתנו
ועתה לכו ונפלה אל
מחנה ארם אם יחיונו
נחיה ואם ימיתנו
ומתנו: מלכים ב ז ד
7. כי תצא אש ומצאה
קצים ונאכל גדיש או
הקמה או השדה שלם
ישלם המבער את
הבערה: שמות כב ה
8. בלה ? את ומתו
שפר חיון אפו וצת אש
בציון ותאכל יסודותיה:
איכה ד יא
9. ואני אהיה לה נאם ?
חומת אש סביב ולכבוד
אהיה בתוךה:

זכריה ב ט
10. ויתאזה דוד ויאמר
מי ישקני מים מבר
בית לחם אשר בשער:
ויבקעו שלשת הגבורים
במחנה פלשתים וישאבו
מים מנאר בית לחם
אשר בשער וישאו ויבאו
אל דוד ולא אבה
לשחותם ויפך אתם לין:
שמואל ב כג טו-טז
11. חבל ישיב רשע
גזילה ישלם בחקות
החיים הלך לבלתי
עשות עול חיו יחיה לא
ימות: יחזקאל לג טו
12. ואחריו שמא בן
אנא הררי ויאספו
פלשתים לחיה ותהי שם
חלקת השדה מלאה
עדשים והדם גם מפני
פלשתים:

שמואל ב כג יא
13. הוא היה עם דוד
בפס דמים והפלשתים
נאספו שם למלחמה
ותהי חלקת השדה
מלאה שעורים והדם
נסו מפני פלשתים:

דברי הימים א יא יג
14. ויחיצב בתוך
החלקה ויצילה ויך את

פלשתים ועשׂיׁ ויׁ תשועה גדולה: שמואל ב כג יב